

«Λεσβία», το νέο μυθιστόρημα του Βαγγέλη Ραπτόπουλου

enetpress.gr/lesvia-to-neo-mythistorima-tou-vaggeli-raptopoulou/

May 20, 2016

Του Παύλου Μεθενίτη

Διάβασα το νέο μυθιστόρημα του Βαγγέλη Ραπτόπουλου, τη «Λεσβία», από τις εκδόσεις Κέδρος, και ένα έχω να πω: ο τίτλος το αδικεί.

Να εξηγηθώ: το βιβλίο, εκ πρώτης όψεως, ή μάλλον εκ πρώτης αναγνώσεως, αφηγείται την ιστορία μιας φοιτήτριας, στις αρχές της δεκαετίας του '90, που τα φτιάχνει με μια συμφοιτήριά της. Η θυελλώδης ερωτική σχέση των δύο κοριτσιών, της Μελίνας και της Βιβής, είναι αυτή που υποστηρίζει τον τίτλο του βιβλίου.

Πολλά θα μπορούσε να πει κανείς σχετικά: η εξερεύνηση της γυναικείας σεξουαλικότητας, η απελευθέρωση της επιθυμίας, η κατάρριψη των φυλετικών στερεοτύπων, και όλα αυτά εντός του ελληνικού μικροαστικού οικογενειακού και κοινωνικού ιστού τη δεκαετία των παχιών αγελάδων, λέμε τώρα, δηλαδή του '90, όταν ακόμα κάναμε, ως πολίτες και ως χώρα, μνημόσυνο με ξένα κόλλυβα, για να ανακαλύψουμε δέκα χρόνια μετά, πως αυτός ο δίσκος με τα κόλλυβα είχε το όνομά μας πάνω του, αλλά αυτό είναι μια άλλη ιστορία, που παρέλκει.

Λοιπόν, αυτός, πολύ γενικά, είναι ο ιστός, ο σκελετός, τον οποίο ο Βαγγέλης έχει ντύσει με τη σάρκα του μύθου του. Και εδώ ακριβώς στέκονται όλοι, υποθέτω, που διαβάζουν το βιβλίο. Κάποιοι σοκάρονται, φαντάζομαι, καθώς ο Ραπτόπουλος περιγράφει για τις ανάγκες της αφήγησης την ερωτική συνομιλία μεταξύ των δύο γυναικών, και καλά κάνει – θα ήταν προσβολή προς τον αναγνώστη και την αναγνώστρια του βιβλίου του εάν αυτολογοκρινόταν, εάν φόραγε στην πένα του το φερετζέ της ευπρέπειας.

Κάποιοι άλλοι, γουστάρουν (και καλά κάνουν), με την έννοια της ιδιαίτερης απόλαυσης που αντλεί κανείς από ένα ερωτογράφημα. Σίγουρα, οι μειζοπάρθενες και οι δυσκοίλιοι («Πνεύμα και ηθική!», «Πνεύμα και ηθική!», όπως αναφωνούσε εμφαντικά ο κρυπτολάγνος Αυλωνίτης στην ταινία «Η ωραία των Αθηνών») θα φρικιάσουν, και αυτό είναι λογικό και αναμενόμενο. Το μόνο που έχω να τους πω, είναι να διαβάσουν τον «Μεγάλο Ανατολικό» του Ανδρέα Εμπειρικού, για να καταλάβουν τί σημαίνει απαστράπτουσα αγνότητα των παθών. Ίσως τότε θεραπευθούν από την πολιτική ορθότητα, δηλαδή την κυριλέ υποκρισία που τους δέρνει.

Πάντως σ' αυτή την περιοχή πιστεύω πως κινούνται οι κριτικές, τα σχόλια και οι παρατηρήσεις επί του βιβλίου. Ίσως και επί του γεγονότος των ρόλων, της «πολικότητας», όπως ορίζει ο Βαγγέλης το ζήτημα του καθορισμού των ερωτικών ρόλων: κάποια από τις δυο γυναίκες είναι πιο αρσενική, πιο αρρενωπή, όταν η άλλη είναι πιο «θηλυκή» – είναι κι αυτή μια ενδιαφέρουσα παράμετρος.

Όμως! Όμως, για να πω την αλήθεια, εάν η δραματουργία του Ραπτόπουλου περιοριζόταν στα στοιχεία που προανέφερα, να πω τη μαύρη αλήθεια, δεν θα μου έκανε και μεγάλη εντύπωση, παρόλη την ωραία, ρέουσα, ραπτοπουλική γλώσσα. Στο κάτω κάτω η «Λεσβία» μιλά για μια ερωτική ιστορία, αν τη δούμε στην ουσία της. Τελικά, μικρή σημασία έχει εάν αυτή η ιστορία είναι μεταξύ δύο γυναικών, δύο αντρών, ή ενός άντρα και μιας γυναίκας. Τα βασικά στοιχεία, οι πρώτες ύλες, δεν αλλάζουν: δύο κορμιά και δυο ψυχές, που έρχονται σε συνάφεια, ή σε σύγκρουση, ή και τα δύο: μια ιστορία που ήταν ήδη παλιά πριν ανακαλυφθεί η γραφή. Μια ιστορία αγάπης, που είναι αρχαία, αλλά και νεαρή, ανανεούμενη συνεχώς όπως και η ανθρωπότητα.

Όμως! Όμως, εγώ, και να με συμπαθάει ο φίλος μου ο Βαγγέλης, δεν στέκομαι στην ιστορία των κοριτσιών, Αλλά σε δυο στοιχεία, που ο ίδιος τα έβαλε στο φόντο, στο δεύτερο πλάνο. Εγώ στέκομαι σ' αυτά, σε ένα πρόσωπο και σε μια φυσική δύναμη. Αυτά φέρνω στο προσκήνιο, τα προβιβάζω και τα αναδεικνύω. Διότι, ως γνωστόν, ο καθένας διαβάζει ό,τι θέλει στο βιβλίο του οποιουδήποτε συγγραφέα, το οποίο, άπαξ και φύγει από τα χέρια του δημιουργού του, είναι πλέον κοινό κτήμα – ανήκει σε κάθε έναν και κάθε μία που θα το πάρουν στα χέρια τους, αν όχι με αγάπη, τουλάχιστον με προσοχή.

Εγώ, λοιπόν, συγκεντρώνω τη δική μου προσοχή κατ' αρχήν στον Βιαστή. Ο Βιαστής είναι ένας χουλιγκάνος, του οποίου ο σκολιός και στραβός δρόμος στη ζωή διασταυρώνεται με αυτόν της ηρωίδας, της Μελίνας. Δεν θέλω να πω περισσότερα, για να μη στερήσω την έκπληξη από τον υποψήφιο αναγνώστη του βιβλίου του Ραπτόπουλου – όμως έχω να πω τούτο: ο χαρακτήρας του σαλεμένου, βίαιου, ναρκομανούς Σωτήρη είναι έξοχα κατασκευασμένος.

Ο συγγραφέας έχει αντλήσει το υλικό του, όπως ο ίδιος λέει σε μια σημείωση στο τέλος του μυθιστορήματος, από το βιβλίο του ψυχιάτρου Ιωάννη Νέστορος «Στον κόσμο της ψύχωσης», αλλά όπως και να 'χει, το δέσιμο των υλικών, το μαγείρεμα της ψυχοσύνθεσης του βιαστή, είναι έργο του Βαγγέλη αποκλειστικά, και τα εύσημα του ανήκουν. Θα έλεγα ότι ο οπαδός του Ολυμπιακού είναι ένας από τους «υπαρκτότερους», αν μου επιτρέπεται ο όρος, χαρακτήρες που έχει πλάσει ο Ραπτόπουλος στη μακρά συγγραφική πορεία του.

Το δεύτερο στοιχείο που μου άρεσε πολύ στη «Λεσβία», η δύναμη της φύσης που έλεγα παραπάνω, είναι, πώς να το πω, το Πεπρωμένο. Η Μοίρα, η Τύχη, το Κισμέτ, η Θεία Πρόνοια, η Σύμπτωση – ονομάστε το όπως θέλετε, εντάξτε το όπου θέλετε, στη Φυσική ή τη Μεταφυσική, αλλά όπως και να το πείτε, όποια ταμπέλα και να του κρεμάσετε, γεγονός είναι πως στο βιβλίο του Ραπτόπουλου έχει κυρίαρχο ρόλο. Γιατί και πώς τέμνονται τα σύμπαντα της Βιβής και του Σωτήρη; Γιατί και πώς ξαναβρίσκονται; Γιατί το μοναδικό άλλο σημαντικό αντρικό πρόσωπο του βιβλίου μοιάζει πολύ, ενοχλητικά πολύ, θρασύτατα πολύ με την ερωμένη της ηρωίδας, τη Βιβή;

Μη βιαστείτε να αποφανθείτε. Το εύκολο είναι να χρεώσετε στο συγγραφέα τη χρήση βολικών συμπτώσεων. Δεν είναι όμως έτσι – ο Βαγγέλης πιστεύω σοβαρά πως στο βιβλίο του έχει ανασηκώσει λίγο, μια ιδέα, το παραπέτασμα, την κουρτίνα που κρύβει τον αληθινό κόσμο, πίσω από την ορατή καθημερινότητά μας, έχει ρίξει μια ματιά, και μετά έχει βάλει στη «Λεσβία» το δέος που αποθησαύρισε...

Θέλω να κλείσω με ένα απόσπασμα που μου αρέσει πολύ, γιατί το να βάζεις σε λέξεις τον βαθύ, υπόγειο ρου των αιωνίων δυνάμεων που καθορίζουν την ύπαρξή μας, είναι κάτι πολύ δύσκολο, πιστέψτε με...

«Η ιδέα ότι όλα είναι το μετείκασμα ενός άλλου κόσμου, κάτι σαν χρονικός αντικατοπτρισμός, η κατάρρα να επαναλαμβάνονται αμείλικτα τα πάντα, σε μια παράλληλη διάσταση που έπεται ή προηγείται, η θεωρία ότι υφίσταται μια τόσο τερατώδης προοικονομία των πραγμάτων και ταυτόχρονα ένας τόσο θαυμαστός συγχρονισμός τους, όλ' αυτά γέμιζαν τη Μελίνα με δέος και την έκαναν να ανατριχιάζει», λέει ο Βαγγέλης και γι' αυτό υποστηρίζω πως ο τίτλος το αδικεί το βιβλίο.

Παύλος Μεθενίτης

Όλα τα άρθρα του συντάκτη

Enetpress is powered by

WTech | Website & IT Experts

© Copyright – Enetpress | Κριτική ματιά στην ενημέρωση